

IRODALOMTANKÖNYVEK ILLUSZTRÁLTSÁGA ÉS A TANKÖNYVHASZNÁLAT ÖSSZEFÜGGÉSEI 9. ÉVFOLYAMON, SZAKKÖZÉPISKOLÁBAN

Szabó Éva

Kulcsszavak: tankönyvkutatás, ábraolvasás képessége, vizuális tanulási stílus

A tankönyvek óriási szerephez jutnak azáltal, hogy a közoktatás teljes időtartama alatt kiemelkedő információhordozók. Továbbá, ezen taneszközök, többek között nevelési célokat, valamint tanulási módszereket is közvetítenek. Éppen ezért, a tankönyveket nagyon precízen kell elkészíteni, így a bennük szereplő illusztrációkat is. Fontos a jó minőségű, célnak megfelelő tankönyvi illusztráció; illetve az, hogy ez szervesen beépüljön a tanítás-tanulás folyamatába – hiszen így tud fejlődni az ábraolvasás képessége.

Az illusztrációkat a 9. évfolyamos, szakközépiskolai, két kiadótól származó irodalomtankönyvekben vizsgáltam. A következő feltevésekkel kezdtem el kutatásomat: az irodalomtanárok és a diákok számára is fontos a tanórákra való felkészüléskor, és a tanórákon is a tankönyvhasználat; a tanárok és a diákok többsége nem tartja elegendőnek és megfelelő minőségűnek az irodalomtankönyvek illusztráltságát; a vizuális tanulási stílusú diákok szerint nem megfelelő az irodalomtankönyvek illusztráltsága; a tanárok és a diákok véleménye közel azonos az irodalomtankönyvek illusztráltságával kapcsolatban; nem megfelelő az irodalomtankönyvek illusztráltságának a mennyisége és a minősége.

A kutatás két fő elemből épült fel: a tankönyvelemzésből (a mintában használt

3 irodalomtankönyv – Korona Kiadó, Nemzeti Tankönyvkiadó – komplex elemzéséből) és a tanári és tanulói véleményeket feltáró kérdőíves vizsgálatból. Az előbbinél, *Kerber Zoltán* nyomán, pontosan meghatározott elemeket figyeltem meg nem a teljes tankönyvön keresztül, hanem egy tananyagegység alapján, következtetéseket levonva. Az utóbbinál, kérdőíves felmérést (nem reprezentatív mintán) végeztem 169 diákkal és 6 irodalomtanárral.

Az eredmények szerint az irodalom tanárok számára (diákoknak nem) fontos az órákra való felkészüléskor, de az órákon nem meghatározó a tankönyvhasználat (a diákoknál szintén); igaz az, hogy a tanárok és a diákok többsége nem tartja elegendőnek és megfelelő minőségűnek az irodalomtankönyvek illusztráltságát; a vizuális és az olvasásos tanulási stílusú gyerekek szerint nem megfelelő az illusztráltság; nem teljesült, hogy a tanárok és diákok véleménye közel azonos az illusztráltsággal kapcsolatban; kiadótól függetlenül, nem megfelelő az irodalomtankönyvek illusztráltságának a mennyisége és a minősége.

Vizsgálatom további adatokkal, új eredményekkel járul hozzá a tankönyvkutatáshoz, ezáltal segíteni hivatott a tankönyvírók és a gyakorló tanárok munkáját. Nem lehet elégszer hangsúlyozni ennek a területnek a fontosságát; lévén, hogy a tankönyvek mindenki számára a legalapvetőbb, legelterjedtebb taneszközök; így óriási fontossága van azok kiváló minőségének.